

Olvasnivalók a Méhek hazai napja és világnapja alkalmából

Magyarországon 1994 óta április 30-án tartják a méhek hazai napját; 2017 óta pedig május 20. a méhek világnapja. E jeles napok célja a méhek és az egyéb beporzók népszerűsítése, a méhek szerepének hangsúlyozása a mezőgazdaságban, a fenntartható mezőgazdaság terjedése és a biológiai sokféleség megőrzése, amelyekkel biztosítani lehet a „méhek túlélését az egész emberiség hasznára”.

A méhek létét világszerte veszélyezteti a növényvédő szerek túlzott használata, az intenzív, monokultúrás mezőgazdaság, a terjedő invazív kórokozók, az éghajlatváltozás, a környezet-szennyezés, a népességrobbanás, a túlfogyasztás, a biológiai sokféleség csökkenése – márpedig haszonnövényeink több mint 75%-ának termésátlaga vagy minősége függ a beporzók áldásos tevékenységétől.¹

Könyvtárunk könyvajánlót állított össze a méhek iránt alaposabban is érdeklődő Olvasók számára. A hivatkozásokra (könyvek címeire) kattintva látható a könyv státusza, azaz hogy jelenleg van-e kölcsönözhető példány valamelyik tagkönyvtárunkban.

További címek kereshetők [katalógusunkban](#) is.

Bővebb tartalmakért érdemes böngészni a <https://moly.hu/> linket.

IFJÚSÁGI ISMERETTERJESZTŐ KÖNYVEK

1. Moira Butterfield: A méhek titkos élete

Bp.: Scolar, cop. 2022.

A szerző gyermekeknek szánt nagyalakú ismeretterjesztő mesekönyve a méhek csodálatos világába avatja be kicsi olvasóit. A kötet főhőse Zümi, a házi méh, akiről a könyv elején megtudjuk, hogy peteként látta meg a napvilágot, majd lárvaként csak úgy falta a virágport és a mézet, egészen addig, amíg be nem bábozódott, hogy sárga alapon fekete csíkos kedves kis házi méh legyen belőle. Megvédi a királynőt mindentől, gondozza kisebb testvéreit, és nővéreivel minden erejével újabb és újabb virágokat kutat fel otthonuk, a kaptár közelében. A szerző a következőkben a méhek anatómiájára tér ki részletesen, ám mielőtt bárki megunná a történetet a megcélzott korosztály tagjai közül, érdekesebbnél érdekesebb meséket olvashatunk a méhekről különböző kultúrákból összegyűjtve. Tudtad, hogy a méhek imádnak táncolni? És azt, hogy kiváló a szaglásuk? Arról is olvashatsz, hogy hogyan készül a méz, miért érdemes fogyasztani, és hogy az emberen kívül kik szeretik még nagyon.

¹ Méhek világnapja – tőlük függ élelmünk jövője <https://fna.hu/hir/mehekvilagnapja>

**2. Nancy Castaldo: [A tápláló kert](#)
Négy évszak egy biogazdaság életében**
Bp.: Sclar, cop. 2022.

Azért készítette el a szerzőpáros ezt a látványos, nagyméretű, sok színes rajzzal kísért ismeretterjesztő képeskönyvet, hogy bemutassák a gyerekeknek egy biogazdaság működését kerek egy esztendőn keresztül. A bevezető részben írnak arról, hogy a gazdaságban hogyan termelik meg az élelmiszereket, és hogy milyen fő gazdaságtípusok vannak. Ezt követi a biogazdaság munkájának és működésének ismertetése évszakonként haladva. A sort a tavaszi elvégeznivalók nyitják meg, amelyeket a biogazdák a gyümölcsösben, a szántóföldön, a zöldségeskertben, valamint a tyúk- és birkaóiban kell elvégezniük. Ezt követik a nyári teendők (kukoricavetés és -aratás, méhészet, szénabetakarítás, természetes növényvédelem, hidegtűrő zöldségek vetése), az őszi munkák (tökszüret, befőzés, legeltetés és állatok körüli teendők), valamint a téli szezonális feladatok (karbantartás, méhek és állatok átteleltetése, vetőmagvásárlás, termelői piac). Az utolsó oldalpáron kiderül, hogy mi mit tehetünk a környezet megóvásáért és itt kapott helyet a szöszedet is. A 8-12 éves korosztálynak ajánljuk.

3. Alexandra Rigos: [Méhek és darazsak](#). Aranyló méz és hegyes fullánkok
(Mi micsoda sorozat)
[Bp.] : Babilon, cop. 2021.

Sok éve fut magyar nyelven is a Mi micsoda című ismeretterjesztő képeskönyv-sorozat, amely változatlanul kiváló színvonalon adja át a gyerekeknek a természettudományos ismereteket. Ebben a részben két egymáshoz küllemében hasonló (sárga-fekete csíkos), ám minden másban alaposan különböző rovarfajjal, a méhecskével és a darazsfajttákkal ismerkedhetnek meg. Az első részben általánosságban esik szó a hártásszárnyúak rendjéről, majd arról, hogy ezek a rovarok milyen "államformákban" élnek. A második fejezetben olvashatnak a kicsik arról, hogy a méhecskéék hogyan és miért végzik áldásos pollengyűjtő-mézkészítő tevékenységüket, mi a szerepköre köztük a dolgozóknak, a heréknek és a királynőnek, valamint a rokon fajokról (poszméh, álarcosméh, bundásméh, szarvas faliméh stb.), a továbbiakban pedig a méh és az ember viszonyáról, a méhészkedésről és a méhészeti termékekről (mézről, méhpempőről, méhviaszról). Az utolsó részben mutatkoznak be az igazi kis csíkos vadászok, a darazsak a világ minden tájáról. A szöveget szép színes fényképek, rajzok kísérik, kiadványt kislexikon zárja.

4. Angelika Rusche-Göllnitz: [Méhek és darazsak](#). Kukucskáló ablakokkal

(Mi micsoda junior/33.)

[Bp.]: Babilon, cop. 2021.

A méhek és a darazsak segítenek fenntartani az ökoszisztémánkat.

Beporozzák a növényeket, mézet készítenek. Ez a Junior kötet elmagyarázza, miben különböznek a méhek a darazsaktól, hogyan épül fel a méhkas és hogyan kommunikálnak a rovarok egymással.

A gyerekek azt is megtudhatják, mi fenyegeti a méheket és mit tehetnek az érdekében.

- Miért táncolnak a méhek?
- Hogy néz ki a poszméh?
- Mit esznek a darazsak?

5. Christina Braun: [Méhek](#)

(Mi micsoda olvasó sorozat)

Bp.: Babilon, cop. 2019.

A háziméh nektárral és virággal megrakodva tér vissza a kaptárba. Tavasszal a dolgozó méhek porozzák be a gyümölcsfák virágait. A paradicsom virágán bundás poszméh ügyködik. Lépj be a szorgos és hasznos rovarok világába!

Ismeretterjesztő könyv önálló olvasásra.

Ebben segítenek:

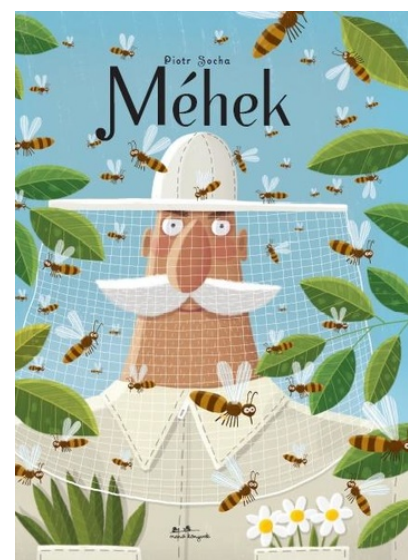
- a nagyméretű betűk,
- a rövid bekezdések,
- a szövegértést fejlesztő tudáspróbák.

6. Piotr Socha: [Méhek](#)

Bp.: Manó Kv., 2018.

A több könyvdíjat is begyűjtő, eddig huszonöt nyelvre lefordított, méretében is impozáns mesekönyv mindenről tájékoztat, amit egy kiskamasznak tudnia illik a méhekről, és értékes aranyukról, a mézről. Bizonyára alig akad gyerek, aki ne szeretné a mézet. De azt már bizonyára kevesebben tudják, hogyan is készül ez a finom csemege. Piotr Socha lengyel illusztrátor vicces színes rajzaival kísérvé bepillantást enged a méhek titokzatos életébe: megtudhatjuk, mióta léteznek, hogyan építenek kaptárt, miért lejtenek táncot egymás előtt, hogyan gyűjtenek virágport és miként lesz ebből később méz. A kicsik (és nagyok) megismerhetik a méhész munkáját, a különböző mézfajtákat, sőt, az is kiderül, milyen gyógymódok léteznek – a fokhagymától kezdve a fogkrémig – a méhszúrás okozta fájdalom enyhítésére.

7. Charlotte Milner: [A méhek világa](#)

(HVG könyvek junior)

Bp.: HVG K., 2019.

Mi ez a felhajtás a méhek körül? Mit csinálnak egész nap? Miért ennyire fontosak számunkra? Miért kell segítenünk nekik? Mit tehetünk értük?

8. Kovács Kinga: [Ha nem lenne, ki kéne találni](#)

Tudatosságtերemtő mesék útkereső közösségeknek

Bp.: Védegyelet + Katalizátor, 2016.

„E könyv elsődleges célja a tettere kész közösségi gondolkodás beindítása” – írja bevezetőjében a szerző. És valóban, a kötetben helyet kapott – nem csak, sőt, talán nem is elsősorban – gyerekeknek íródott mesék pont erre nevelnek: környezettudatosságra és – ismeretre, ökoszemléletre, tudatos táplálkozásra, az állatok és növények szeretetére és tiszteletére. A történeteket hat tematikus fejezetbe rendezte az író. Az elsőben azok kaptak helyet, amelyek a városi konyhakerteket népszerűsítik. Ezt követik azok a mesék, amelyek a méhek hasznosságáról szólnak, majd jönnek az állatokról és növényekről szólók, a nép mesterségeket és „adalékmentes szellemi táplálékot” kultiváló történetek, illetve azok, amelyekben egy-egy „álmhozó és álmoságűző teremtmény” körül forognak az események.

A valóság ihlette, szarkasztikus humorral fűszerezett felnőtt meséket gazdag, az értelmezést, ismeretszerzést nagyban segítő jegyzetapparátus kíséri, s időnként receptek színesítik.

9. Sabine Steghaus-Kovac: [Méhek, darazsak és hangyák](#)

(Mi micsoda/86.)

Bp.: Tessloff és Babilon, cop. 2005.

A hártványsszárnyúak – melyek közé a méhek, a darazsak és a hangyák is tartoznak – az egyik legfontosabb rovarrendet alkotják. Igen fontos szerepet játszanak az ökológiai egyensúly fenntartásában, általában a természetben és a mezőgazdaságban. Beporzó munkájuk nélkül sok növény a kihalás szélére sodródna. A hangyák földalatti munkálkodása trágyázza és szellőzteti a talajt. Sabine Steghaus-Kovac tudományos újságíró színes ábrákkal, képekkel teli kötetében közelebb visz minket ezeknek a csodálatos állatoknak a világához. Velünk együtt meglátogatja a virágba borult rét számos lakóját, és lehetővé teszi, hogy részt vegyünk a hangyaboly nyüzsgő életében. A „Próbáld ki” fejezetek megmutatják, hogyan segíthetjük a különféle méhek, darazsak és hangyák fennmaradását.

10. Traudel Hoffmann: Zümm. A mézelő méhek élete.

Leipzig: Arnold; Bp.: Móra, 1974.

„- Anyu! Anyu! Megszúrt egy méh! Juj, juj, de fáj! És az ujjam is megdagadt! Pedig csak a virágon akartam elkergetni a méhet.

- Igen, igen. Úgy érezte, hogy veszély fenyegeti, és ezért szúrt meg. Most el fog pusztulni.

- Miért kellene elpusztulni? Ezt nem akarom. A méhek olyan szorgalmasan gyűjtik a mézet.

- Ha a méh megszúr valakit, fullánkját finom kampócskák fogva tartják az ember bőrében. Amikor szúrás után el akar röppenni, fullánkjával együtt leszakad róla a méregzacskója és alsótestének egy része is. Olyan súlyosan megsebesül, hogy belepusztul. Egyébként a méhek nem mézet gyűjtenek, hanem a virágok édes nedvét, és azt alakítják át mézzé.

- Hogyan csinálják, és hogyan élnek, hol laknak a méhek? Kérlek, mesélj nekem róluk...” – részlet a könyv Előszavából.

IFJÚSÁGI SZÉPIRODALOM

1. Czernák Eszter: Segíthetek, méhecske? Panka és az állatok

Bp.: Pagony, 2022.

A természet szépségének és sokszínűségének megőrzése a jelen és a jövő generációk nagy feladata, amelyhez mindenki hozzájárulhat, elég, ha kicsit odafigyelünk arra, kertünkben hogyan alakítjuk ki a növények és állatok életterét, milyen elvek szerint gyűjtjük a szemetet, és ha bajban van egy kis állat, megfelelő módon nyújtunk neki segítséget. A jelen kötet ismét Panka kalandjait meséli el: az érdeklődő kislány nagyon szereti az állatokat és a növényeket, mindenre kíváncsi, s szerencsére nagyszülei és szülei értő módon vezetik be a környezetvédelem és az ökológikus gondolkodás alapjaiba. A Monszport Vivien kedves rajzaival illusztrált gyerekkönyv a négy évszakra vezeti végig Pankát és kis olvasóit: megtudhatjuk a kislány kérdésein keresztül, hogyan lehet segíteni télen a madaraknak, miért kell lassan vezetni éjszaka az erdőben, hogyan lehet kialakítani a megfelelő madárodút, miért és hogyan lehet megmenteni a békákat. Tavasszal előjönnek a gyíkok, akiknek várat építhetünk a kertben, a méheknek is kialakíthatjuk a megfelelő „hoteleket”, hogy örömmel keressék fel kertünket.

A kert többi lakója sem marad ki, Panka és nagypapa mindenkiről gondoskodik. A szórakoztató gyerekkönyvből sokat tanulhatnak gyerekek és szülők egyaránt.

2. Várszegi Adél: [Zümmögés erdön-mezőn 1-2. Bolyhos és Szofi kalandjai](#)

[Bp.]: Boook K. + Pannon Értéktár, 2021.

Egy szép nyári délután a hatéves Szofi éppen a konyhájukban rajzolgat, amikor beröppen hozzá egy méhecske. A kislány nem ijed meg, sőt beszédbe elegyedik a picinyke sárga-barna látogatóval, aki annak rendje-módja szerint bemutatkozik: kiderül hogy Bolyhosnak hívják és a közeli kaptárban lakik hasonbundájú társaival. Bolyhos a kíváncsi Szofinak mindenféle érdekes dologról mesél. Elmondja pl., hogy miként szelídítette meg annak idején az ember a méhecskéket; hogyan épül fel egy méhcsalád; mi a különbség méhecske és darázs közt; mely állatfajok a méhek természetes ellenségei; mit üzen a „méhek tánca”; mit csinálnak a méhecskék télen; mivel foglalkozik a méhész; hogy kerül a méz, a méhpempő és a propolisz az asztalra; és hogy miért is olyan fontosak a Földnek a méhek. A kedves mesék keretei közt a gyerekek sokat tanulhatnak ezekről a hasznos jóságokról, így a szép színes rajzokkal illusztrált képeskönyv jó szívvel ajánlható már öt éves kor felett.

A kíváncsi és vidám szomszéd kisfiú, Samu színre lépésével folytatódik a Zümmögés erdön-mezőn sorozat! A szép nyári napok során nemcsak barátságot köt Bolyhossal és Szofival, hanem ő is megismeri a méhek mesés világát. A vakáció során csupa vidám, kedves és tanulságos kalandban van részük együtt, amelyek során sok egyéb mellett szüretelnek együtt egy gyönyörű mentamezőn; kiderül, hogy milyenek a méh-anyák és hogyan nevelkednek a méh-bébik; megtanulhatjuk, hogy érzékelik a környezetüket a méhecskék, hogyan gyűjtik és tárolják a virágport és mit isznak; mire jó a fullánk; milyen egy méhészműhely és miként készül el egy csupor méz; illetve azt is, hogy meddig tart egy méhecske élete.

3. Troy Schmidt: [Zümi és a zsémbes méhek](#). Arról, hogy miért viselkedünk jól

Bp.: KIA, 2020.

A Berci & barátai tematikus mesekönyvsorozat legújabb kötetének főszereplője Zümi, a méhecske. Meglátogatja őt az unokaöccse és nővére: Mimi és Mézi. A gyerekek azonban meglehetősen mogorvák, mindenben utálkoznak, mindent széjjel hagynak maguk körül, semmit nem akarnak csinálni, s a szabályok betartását is megtagadják. Zümi így titokban megkéri a barátait, hogy segítsenek neki megmutatni Miminek és Mézinek, miért is rossz az ilyen viselkedés? A keresztény szellemű mesekönyvet kissé furcsa illusztrációk kísérik.

4. Szabó Szilvia: [Berci és a méhek](#)

(Leporelló)

Pécs: Alexandra Könyvkiadó, 2002.

„Berci Marci, mint minden medve, nagyon szerette a mézet. Különösen a friss, aranyló, erdei lépes mézet, amit a vadméhek készítettek. Persze ezek a méhek sem voltak mérgeesebbek, mint a falubeliek, éppen csak a méhész állította zöld házikók helyett rejtekházakat, odvas fatörzsekben laktak, és rossz néven vették, ha valaki el akarta venni a mézüket. Egész nap ki-be repültek az odúból. Kifelé üres volt a kosárcájuk, visszafelé már nektárral volt tele, amit a virágokról gyűjtöttek.”- kezdődik a mese.

A lapozóhoz az illusztrációkat Radvány Zsuzsa készítette.

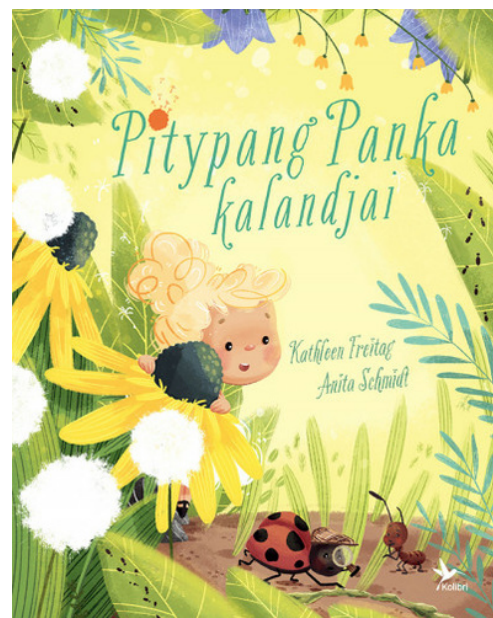

5. Kathleen Freitag: [Pitypang Panka kalandjai](#)

Bp.: Kolibri, 2022.

Panka majdnem tündér, de nem egészen. Vígán repked a Virágos rét felett, és kívánságokat is teljesít, de nem varázslattal, hanem ragyogó ötletekkel. A mindig vidám, elképesztően kíváncsi, aranszívű pitypanglányt a rét minden lakója ismeri, tudják róla, hogy akár bodzabogyót kell felkutatni, akár elhagyott tojás szüleit megtalálni, akár cipőtolvajt leleplezni, rá biztosan lehet számítani.

Pitypang Panka mellett nem lehet unatkozni, mert vele mindig történik valami! Valami igazán pitypangosan izgalmas és különleges... A kedves, vidám történetek főszereplői a nyári rét lakói, méhecske, katica, hangya, csiga, de találkozunk pinyekkel, gyíkokkal, békákkal, sőt nemesi származású százlábúval is. A napsütésben zümmögő-zizegő-nyüzsgő kis lények ábrázolnak olyan örök érvényű értékeket, mint a barátság, a segítségnyújtás, a megbocsátás. A bájos színes rajzokkal illusztrált mesekönyv a 3-6 éves korosztálynak való.

6. Lara Faraway: [Mézi kalandja a méhekkal](#)

(A tündértövis meséi 4. kötet)

Bp.: Napraforgó, 2014.

A tündértövis meséi-sorozat befejező kötetében ismét alámerülhetünk a kicsi tündérek és a közelükben élő Nagyok, vagyis emberek varázslatos világába. Ezúttal a fa méhei kerülnek bajba, ám az ő balsorsuk hatással van a természetre, így kis hőseink világára is. Anyatermészet Mézit kéri meg, hogy hozza rendbe a dolgokat, de végre tud-e hajtani egy kicsi tündér egy ilyen hatalmas feladatot?

7. Waldemar Bonsels: [Maja, a méhecske](#)

[Bp.]: Palatinus, [2003]

Maja, a bátor ám kissé meggondolatlan méhecske kalandjaival már több feldolgozásban, sőt rajzfilmsorozat formájában is találkozhattak az olvasók. Az 1958-as megjelenést követően több átdolgozott formában, ezúttal Terényi István fordításában és Csics Emese színes illusztrációi kíséretében olvashatják a gyerekek a népszerű történetet.

A világhírű gyermekkönyv egy engedetlen kisméhecske kalandjait írja le. Milyennek látszik a világ egy efféle apróság szemszögéből? A szófogadatlan méhecskében felismerhetjük magunkat, a mi kis családunkat, sokszor nem az elvárás szerint működő gyermekeinket. A Maja, a méhecske igazi családi olvasmány. Gyermekkönyv, de tanulságos a felnőtteknek is – a mai szülők, nagyszülők bizonyára örömmel veszik meg csemetéiknek, unokáiknak.

FELNŐTT SZAKIRODALOM

1. Hevesi Mihály: [Méhek ajándéka](#)

Méhészeti termékek, receptek, tanácsok, életmód

[Szeged]: Szépnap Kv., [2021]

Több évtizedes tapasztalatát sűrített kötetbe a tanár, újágíró és egyben méhész Hevesi Mihály, bevezetve olvasóit a méhek, a méhészet, valamint a méhészeti termékek világába. Az első fejezetben bemutatja, miért is célszerű alaposabban megismerni a mézet, hogyan készítik a méhek a mézet és mire használják, miért egészségesebb édesítőszer, mint a cukor, valamint hogy mennyit és hogyan fogyasszunk a mézből, hogy kifejthesse jótékony hatását. Ezt követően megismerhetjük a méz formáit, megtudhatjuk, miért kristályosodik a méz, hogyan lehet kíméletesen felolvasztani a kristályos mézet, krémesíteni házilag, és hogy mi az orvosi méz. Külön főfejezet foglalkozik a méz gyógyhatásával, a felső légúti panaszok kezelésétől az égési sérülések ellátásán, a koleszterin- és vércukorszint csökkentésén, a gyomorpanaszok kezelésén vagy a fogszuvasodás megállításán át az álmatlanság elmulasztásáig. Megismerhetjük továbbá a mézfajtákat (elsősorban a Magyarországon ismerteket, de néhány egzotikus fajtát is), melyet mézes receptek követnek. De olvashatunk még a virágporról és a méhkenyerről, a méhpempőről és a herelárváról, a méhviaszról, a propoliszról és a kaptárlevegőről, a méhméregéről és annak használatáról, és olyan további érdekességekről, mint hogy miért táncolnak a méhek, hogyan zajlik a méhrajzás vagy hogy milyen technikai újításokat köszönhetünk a méheknek. A szöveget színes fotók kísérik.

2. Ursula Kopp: [Hasznos állatkák](#). Cinege, béka, lepke és társaik a kertben

Bp.: Cser K., 2020.

Bár úgy tűnhet, a kertész egymaga dolgozik a zöldben, ez koránt sincs így: rajta kívül még megannyi állatfaj végzi szorgosan áldásos munkáját a kertben. Őket, a „hasznos állatkákat” mutatja be a szerző azzal a céllal, hogy felhívja rájuk a figyelmet, arra biztatva bennünket, hogy örömmel, szeretettel fogadjuk jelenlétüket a gyümölcsösben, díszkertben. Az első részből kiderül, miként valósíthatjuk meg és gondozhatjuk szakértelemmel a „természetes kertet”, egy olyan zöld területet, amely valósággal vonzza ezeket a fajokat, illetve milyen növényekkel ültessük ezeket be. A folytatásban esik szó arról, hogy mi az a rovarhotel, hogy készítsünk telelőhelyet a süniknek, fészekodút a madaraknak, és itt kaptak helyet a „legfontosabb hasznos élőlények” rövid, egy-egy oldalas ismertetései, amelyekből tájékozódhatunk az adott faj (bogarak, legyek, méhek, gyíkok, békák, madarak stb.) jellemzőiről, életmódjáról, lakhelyéről és speciális hasznos tulajdonságairól, pár vele kapcsolatos érdekességről, kiegészítve szép színes fotókkal. A szakkönyvet magyar-latin és latin-magyar névmutató zárja.

3. Stephanie Bruneau: [Méhek, mézek nagykönyve](#). Gyógyító kincsek a kaptárból

Bp.: Cser K., 2019.

A méz, és minden mézhez köthető élelmiszer és termék a témája ennek a szép kivitelezésű, sok színes fényképpel, illusztrációval kísért, olvasmányos kötetnek. A mű a méhek és méhcsaládok bemutatásával indul, majd a szerző egy-egy fejezet keretei között mesél el minden lényeges tudnivalót az egyes termékekről, kitérve kultúrtörténetükre, összetevőikre, felhasználási módjaira, jótékony hatásaira.

Hasznos, gyakorlatias és kiváló humorral fűszerezett, nagyszerű könyv. A már jól ismert méz, virágpor és méhviasz titkai mellett megismerhetjük a propolisz, a méhméreg és méhpempő hasznos tulajdonságait is. Megtudhatjuk, miféle anyagok ezek, hogy jönnek létre, hogyan gyűjtik be a méhészek, és hogyan alakítják őket az általunk jól ismert termékekké. A mézelő méhek mindig is csodálattal töltöttek el, és ez a könyv talán magyarázatot ad a velük kapcsolatos rengeteg miért?-re. Az alapos, de mégis könnyen érthető könyvben

nagyszerű fényképek, érdekes történelmi adatok, hasznos információk és ízletes, könnyen elkészíthető receptek, azaz az egészségünket és jó közérzetünket szolgáló ötletek találhatók. Remek ötletek ahhoz, hogyan csempészhetjük egyszerű módszerekkel az étrendünkbe a virágport és a méhpempőt; hogyan készíthetjük el házilag és könnyedén a fahéjas mézet, a méhviaszalapú ajakbalzsamot és bőrápoló krémet, a kézzel mártott méhviaszgyertyát és még rengeteg hasznos dolgot.

4. Armin Spürgin: [A méhek világa](#). A méhállamtól a méhészetig

Bp.: Cser K., 2013.

A méz mindig fontos szerepet töltött be az emberek életében, hiszen az egészséges életmód fontos része. A méhészet barátai között szinte minden szakma képviselői megtalálhatók. Az embert lenyűgözik a méhállamban található bámulatos szervezeti struktúrák és racionális folyamatok. Akik méhekkel foglalkoznak, a mindennapos taposómalomból való kikapcsolódást, valamint értelmes szabadidős tevékenységet találnak. A méhtartásra ösztönzést adhat az, hogy így saját termelésű természetes termékhez juthatunk.

Szinte minden lapra jut egy-két szép, színes fotó vagy magyarázó rajz, régi ábrázolás, illetve táblázat, miközben a német szerző végigveszi az ember és méh kapcsolatát, a hihetetlenül fejlett méhtársadalom jellemzőit.

5. Móczár László: [Legyek, hangyák, méhek, darazsak](#)

Bp.: Móra, 1982.

Valójában ez a könyv a kétszárnyú és a hártványászárnyú rovarok legfőbb csoportjait mutatja be. Sokszor egymáshoz meglepően hasonló és mégis sok szempontból más, jól elkülöníthető, közepes és apró, olykor parányi rovarokat sorol ide a tudomány. Viszont gyakorlott szem tudja csak a virágokra repülő méhmajmoló legyet a valódi méhecskétől megkülönböztetni. Mindkettőjük 1 cm körüli, barnás testük szőrös, fejükön egyformán hatalmas összetett szemek ülnek, csak alaposabb össze-hasonlításal fedezhetjük fel a különbségeket.

A kétszárnyúak a táplálékot vagy a szűrő-szívó berendezéssé alakult, megnyúlt szájszervükkel, vagy tapadókorongban végződő nyelvükkel szívják fel. A darazsak, a hangyák és a méhek viszont erős rágóikkal darabolják fel a táplálékot, a nedveket pedig megnyúlt nyelvükkel nyalogatják fel...

A világon eddig ismert 85 ezer kétszárnyú és legalább 300 ezer hártványászárnyú közül Magyarországon és a környező országokban mintegy hatezer, illetve tízezer faj él.

6. Örösi Pál Zoltán: [Méhek között](#)

Bp. : Mezőgazd. K., 1968.

A szerző bevezeti az olvasót a méhcsalád csodálatos szervezettségű életébe. A kutató éleslátásával, de a gyakorlati méhész szemszögéből nézve írja le a méhek gyűjtő ösztönét, szokásait, munkamegosztásukat. Az életjelenségek leírása kapcsán ismerteti a méhek életkörülményeit, elhelyezésüket, a méhlegelőket stb.

A kezdő kisméhésztől a kutatóig mindenki részletes útmutatást talál a könyvben méhészettel kapcsolatos problémáira. Egyben szórakoztató ismeretterjesztő leírás is. Nyelvezete mindenki számára érthető. A kevésbé olvasott méhésznek 449 ötletes, egyszerű kép magyarázza a fogalmakat, tennivalókat. Az elfáradt olvasó figyelmét egy-egy tréfás kép frissíti fel. A könyv használatában részletes név- és tárgymutató segíti az érdeklődőt.

7. Marc Dufumier: [A termőföldtől a tányérig](#)

50 alapvető kérdés a mezőgazdaságról és a táplálkozásról

Bp.: Corvina, 2021.

Elsősorban azok fogják érdeklődéssel forgatni Marc Dufumier kötetét, akiknek fontos a környezettudatosság, a lehető legkisebb szennyezéssel járó, mesterséges anyagokat, környezetszennyező módszereket kizárni igyekvő felfogás és a bio-táplálkozás. A szerző ugyanis ötven olyan kérdésre válaszol közérthető, olvasmányos, ugyanakkor szakszerű stílusban, amelyek az ökológia, mezőgazdaság és táplálkozás témakörébe tartoznak, és foglalkoztatják a közvéleményt. Rákkeltő a glizofát? Ártalmas a glutén az egészségre? Túl sok húst eszünk? Jobb a palackos, mint a csapvíz? Egészségtelen a tehéntej? Kihalóban vannak a méhek? Ehetünk olcsón biót? A városok felemészti a vidéket? Hogyan csökkentjük az élelmiszer-pazarlást? Az alga a hosszú élet titka? Lehet, hogy egy nap nem lesz elég vizünk? Ilyen és ehhez hasonló, a médiában is rendszeresen felbukkanó kérdések kerülnek tehát terítékre, a (hol megnyugtató, máskor elgondolkodtató vagy valóban nyugtalanító) válaszokkal a szerző célja ezúttal azonban - szerencsére - nem a hisztériakeltés, az álhírgyártás, hanem a higgadt, természettudományos igényű, információértékű válaszadás. A kötet a téma aktualitása és népszerűsége miatt érdeklődésre tarthat számot.

8. Franz Lampeitl: [Méhészek könyve](#)

(Házunk táján sorozat)

Bp.: Mezőgazda, cop. 2010.

A szerző 65 éven át folytatott méhészkedése tanulságait foglalja össze könyvében. A hosszú évek alatt megismerte a különböző kaptártípusok előnyeit és hátrányait, közben sok tapasztalatot gyűjtött a méhcsaládokkal való bánásmódról. Saját kárán tanult azokból a próbálkozásaiból, amelyek másképp végződtek, mint ahogyan tervezte. Azonban soha nem felejtette el, hogy a természet évszakonként változó feltételeivel döntő szerepet játszik a méhek életében, mivel a mézelő méh is a természet része. Ha valaki a méhészetben sikert szeretne elérni, annak eleinte csak kevés méhcsalád gondozását szabad vállalnia. A szerző szándéka, hogy könyvével biztos segítséget adjon a méhészeknek.

9. Zsidei Barnabás: [Méhészeti eszközök és anyagok](#)

Bp.: Akadémiai Kiadó, 1995.

Ennek a könyvnek az a célja, hogy segítse a formálódó, farmszerű, családi méhészkedést. Az utóbbi időkben nagy változások történtek a szakmában. Változott a piac, növekedtek a minőségi igények, jelentős vetélytársak tűntek fel világviszonylatban. Ugyanakkor – szinte hihetetlen, de – méhészeink nagy része még mindig a legegyszerűbb eszközökkel, egy nyítt füstölővel és öreg kaptárszolgával, kézi hajtású pergetővel termeli meg a világhírű magyar mézet.

Méhészeink zöme, amit tud, azt házilag készíti el kis gyalupadján, mert az eszközök viszonylag drágák. Igaz, nem minden házi készítésű felszerelés sikerül díszesre, de az a lényeg, hogy a célnak megfeleljen. A hagyományos eszközökkel való munka nehezebb, több időt vesz igénybe, mintha korszerűbbel méhészkednénk. Ugyanannyi erővel több családot is kezelhetnénk, és ami a lényeg: ugyanazzal az állománnyal többet is termelhetnénk, ha eszközeinket bővítenénk, modernizálnánk. Még ugyanazzal az eszközzel is termelhetünk többet, jobbat, ha megfelelő módon használjuk. Ebben a könyvben szó esik a legegyszerűbb felszerelésekről, méhészeti anyagokról is, hiszen nem lehet mindenkinek nagy, korszerű méhese. Az is igaz, hogy nemcsak a nagyméhész tud termelni, megporoztatni, hanem a néhány családdal bajlódó kezdők és megfáradt öregek is, akiknek nem jut állományfejlesztésre, de sokszor még kellő felszerelésre sem tőkájük. A tanácsok tehát kis és nagy méretű méhések számára szólnak, azzal a céllal, hogy amit tudunk, állítsunk elő magunk, ha pedig módunkban áll, válogassunk a korszerű eszközök közül.

FELNŐTT SZÉPIRODALOM

1. Christy Lefteri: [Az aleppói méhész](#)

Ha mindent magunk mögött kell hagyni, egyedül a szeretet tarthat életben

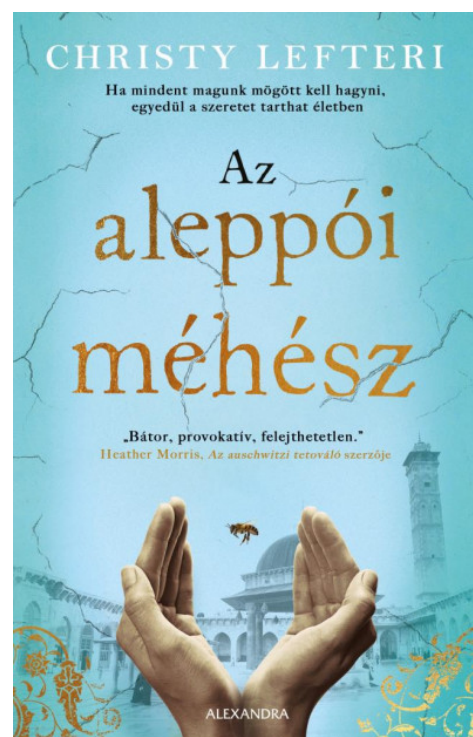
Pécs: Alexandra, 2021.

„Ahol méhek vannak, ott virágok vannak, és ahol virágok vannak, ott új élet és új remény fakad.”

Núri valaha méhészként dolgozott a varázslatosan sokszínű és gazdag Aleppóban, felesége, Áfra pedig festőművész volt. Kisfiukkal hármásban egyszerű, de boldog életet éltek, míg be nem következett az elképzelhetetlen. Minden, ami valaha fontos volt, miért az emberek küzdöttek és dolgoztak, porrá lett a szír polgárháború borzalmában.

Kimondhatatlanul fájdalmas döntés hátrahagyni az otthont, a munkát, a családot, egy egész életet. Núri és Áfra egymásból próbálnak erőt meríteni egész Európát átszelő, gyakran életveszélyes útjuk során, ám ha a legnagyobb csapással kell megküzdeni, ami egy szülőt érhet, a külvilág rémségei elveszítik jelentőségüket.

A több nemzetközi díjat elnyert *Az aleppói méhész* hiteles, megrázó regény, amely kérlelhetetlen pontossággal ábrázolja az emberi lélek küzdelmét a legmélyebb sötétségben is, hangot és arcot adva azoknak a százezreknek, akik hazájuk elhagyására kényszerültek a szír polgárháború alatt. Emellett azonban felemelő szerelmi történet is, amelyben a vágyott békés élet hangját a méhcsaládok megnyugtató zümmögése adja.

2. Laurie R. King: [A méhészinás avagy A királynő zárkázása](#)

Bűnregény Mary Russell és Sherlock Holmes főszereplésével
(Sherlock Holmes és Mary Russell nyomoz sorozat)
[Bp.]: Kossuth, 2022.

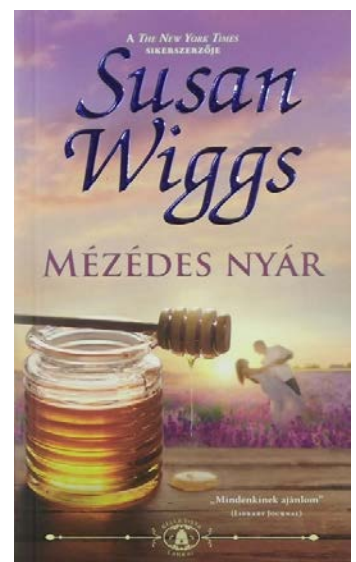
Sherlock Holmes és Mary Russell előtörténetét ismerhetjük meg, azt, hogyan indult kettejük munka- és párkapcsolata az első világháború idején. A történet elején 1915-ben járunk, Sussexben. Holmes, London zajától visszavonulva él itt egy vidéki birtokon, és szabadidejében a méhek tanulmányozásával foglalkozik. Szó szerint belebotlik az akkor mindössze tizenöt esztendő, nemrégiben árvaságra jutott Mary Russell. A kissé szertelen lány először a méhészinás lesz, majd a híres detektívtől a nyomozás alapjait is eltanulja. Első közös megbízásuként Wales-be hívják őket: egy amerikai szenátor lányát rabolták el ismeretlenek. A Scotland Yard sem boldogul a nemzetközi jelentőségű ügygel, így Holmes és Russell segítségét kérik. A nemzetközi jelentőségű ügy mélyen kötődik Holmes múltjához.

3. Susan Wiggs: [Mézédes nyár](#)

(Bella Vista lankái/2.)
Bp.: HarperCollins Magyarország, 2018.

A cselekmény szerint, a fiatal és csinos Isabel Johansen nagypapa birtokán, a napsütötte Bella Vistán kezd el méhészettel foglalkozni. A lány, a későbbiekben főzőiskolát szeretne nyitni, így aztán rendíthetetlen szorgalommal tanulmányozza a szakácskönyveket, és a méhek életét, mígnem egy napon a kaptárból elszabadult kis döngicsélők szinte halálra szurkálják a birtokra betérő, rendkívül jó megjelenésű, férfias küllemű Cormac O'Neillt. Miután Isabel a méhek szúrásától megsebzett férfit a kórházba viszi, megtudja, hogy Cormac (azaz Mac) nem méhész, ahogyan ő azt gondolta, hanem újságíró, aki kiadója megbízásából nagypapjáról, Magnus Johansenről akar életrajzi könyvet írni. A férfi régi titkokról, megrázó tragédiákról lebbenti fel a fátylat. Vajon a múlt megismerése és egy váratlan, mindent elsöprő szerelem elég ahhoz, hogy Isabel kövesse az álmait?

4. Meelis Friedenthal: [Méhek](#)

Bp.: Scolar, 2016.

Laurentius Hylast „felforgató eszméi” miatt eltanácsolják a Leideni Egyetemről. A XVII. század végén járunk. A diák úgy dönt, hogy Észtországban, a Tartui Egyetemen folytatja tanulmányait. A városban éppen éhínség tombol. Friedenthal regénye az új környezetben eltöltött első napok krónikája. A Méhek középpontjában az emberi lélek, illetve annak torzulásai állnak. Szerelem és árulás, valóság és illúzió itatja át egymást a könyv lapjain és Laurentius elméjében. Lassanként, apró töredékekből tárul fel a diák múltja. És a végére kiderül, a halál nem feltétlenül a legrosszabb eshetőség. Ha létezik halál egyáltalán...

5. Maja Lunde: [A méhek története](#)

Bp.: Cser K., 2018.

Anglia, 1852: William, a biológus és vetőmag-kereskedő hetek óta az ágyat nyomja. Úgy érzi, kutatóként kudarcot vallott, mentora elfordult tőle, és boltja is üresen áll. Ekkor azonban eszébe jut valami, ami talán mindent megváltoztat...

Ohio, USA, 2007: George, a méhész keményen küzd: azt szeretné, ha a tanya bővülne, és fia, Tom egyszer majd átvinné tőle. Tom viszont az újságírásról álmodik. Mígnem egy nap bekövetkezik, amit senki sem hisz el...

Kína, 2098: Tao, a munkásnő a fák kézi beporzásán dolgozik, mivel a méhek már régen eltűntek a földről. Taonak minden vágya, hogy fia, Vej-Ven számára jobb életet teremtsen. Amikor azonban a fiát rejtélyes baleset éri, egyszerre veszélyben forog minden...

Minden mindennel összefügg. Maja Lunde megrendítően mesél veszteségről és reményről, küzdelemről, kudarcról és győzelemről, valamint az emberek és a méhek közötti láthatatlan kapocsról, amelyen fajunk fennmaradása is múlhat.

A fordulatos regény korunk néhány legégetőbb kérdését teszi fel: hogyan bánunk a Földdel és annak teremtményeivel? Milyen jövőt hagyunk gyermekeinkre? Mi az, amiért készek vagyunk harcolni?

6. Sue Monk Kidd: [A méhek titkos élete](#)

Budapest: Tericum Kiadó, 2004.

„...a méheknek megvan a maguk titkos élete... akárcsak nekem...”

A tizennégy éves Lily félárván nő fel apja farmján, szeretetet csak fekete bőrű dajkájától kap. Életét egy tragikus nap emléke árnyékolja be: négyéves volt, amikor kezében elsült egy puska, és édesanyja meghalt. A padlásán Lily talál egy fekete Madonnát ábrázoló képet, amely az anyjáié volt. A nyughatatlan kislány megszökik érzéketlen apja házából, magával viszi a rasszista támadások elől menekülő dadáját is. A rejtélyes Madonna-kép elvezeti a méhészkedéssel foglalkozó fekete nővérekhez, akik befogadják. Lily új otthonra talál, és a mézkészítés művészete mellett fontos dolgokat tanul meg: mi az, ami igazán számít az életben, hogyan lehet túlélni a veszteségeket, fájdalmakat, mi a szeretet.

